

Наявна відмінність підходів до проблематики в українських та зарубіжних публікаціях. Особливо це стосується практичних методів спільної творчості, зокрема такого як метод соціального проектування в сфері соціального захисту моряків. В українській науці дослідження в цьому напрямі відсутні. В зарубіжній науці досліджується і запроваджується система соціальної взаємодія між моряками, кампаніями з найму та іншими зацікавленими сторонами з органами публічного управління та адміністрування.

Інноваціями для української практики публічного управління та адміністрування будуть:

- організаційно-правові зміни, зокрема щодо створення структурних підрозділів в органах публічної влади підрозділів соціального захисту моряків;
- побудова стрункої моделі публічного управління соціальним захистом;
- подолання правових колізій.

Микола ІЖА

д.політ.н., професор, директор Навчально-наукового інституту публічної служби та управління, ДУ «Одеська Політехніка»

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ЄС ДО ІННОВАЦІЙ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ ТА АДМІНІСТРУВАННІ

Тези підготовлено в межах наукової теми «Сучасні інновації в системі публічного управління в умовах глобалізаційних ризиків та кризових явищ» і стосуються аналізу сучасного розуміння інновацій в сфері публічного управління та адміністрування. Аналіз сучасних наукових джерел [1–7] свідчить про актуальність даного питання для європейських держав і для європейської науки. Акцент робиться на відсутності чіткого концептуального підходу до розуміння інновацій в публічному управлінні і на перспективності самого процесу інновацій в публічному управлінні та адмініструванні.

В основі сучасного розуміння інновацій лежать концепції партнерства, які називаються як «спільне створення», «спільне виробництво», «спільне проектування». Це передбачає залучення великої кількості акторів задля подолання розриву між державними службами, які запроваджують державну політику, і громадянами. До акторів відносять громадян, державних службовців, громадські організації, політиків. Всі вони мають бути залучені до розробки, створення, виконання та оцінки державної політики та послуг. Таку систему розглядають як систему співпраці, що сприятиме більшій демократичності, доступності і залученості представницьких органів влади, а також державних службовців. Такий підхід вважається інноваційним і таким, що може зруйнувати застарілі моделі та соціальні структури.

У державах Північної та Західної Європи, з домінуванням англосаксонських та північних адміністративних традицій, найбільшого поширення набули концепції «спільного виробництва» та «спільної творчості». Остання є найбільш застосовною в контексті соціальної політики, добробуту та охорони здоров'я.

Нова популярна концепція «спільні інновації» спрямована на вирішення гострих проблем, з якими стикається державний сектор. Сутність її полягає в тому, що до співпраці залучаються ті категорії населення, які потребують вирішення нагальних проблем. Саме ці категорії населення «працюють» за межами офіційних інституційних обмежень і можуть надати найбільш ефективні пропозиції щодо вирішення їх соціальних проблем через впровадження інноваційних публічно-управлінських рішень. На практиці спільна інновація передбачає включення низки різних акторів та використання їх потенціалу (наприклад, знань, навичок та ресурсів) з метою пошуку вирішення суспільних проблем і створення суспільної цінності, зокрема свій внесок в інноваційне рішення роблять як державні так і приватні суб'єкти. Це дає можливість змінити усталені практики та традиційне мислення в певній області.

В контексті публічного управління та адміністрування виділяють два типи спільних інновацій: «спільні інновації з внутрішніми зацікавленими сторонами»; «співпраця із

зовнішніми зацікавленими сторонами», яку називають також як «спільне виробництво» та/або «спільне виробництво-створення». Такі концептуальні підходи спрямовані на те, щоб на практиці вироблялись нові способи створення та надання державних послуг, які будуть інноваційними для публічного управління та адміністрування і які виробляються завдяки залученню зовнішніх акторів, таких як громадяни, організації третього сектору та/або бізнесу тощо. Це окремий метод, який відрізняється від традиційних методів залучення, участі та консультацій. Метод спільної інновації передбачає створення нової суспільної цінності.

Головним «спонсором» даної ідеї, як зазначають зарубіжні дослідники, вважається ЄС, де прийнято спільну творчість визначати як підхід знизу вгору, що сприяє розвитку культури експериментування та веде до індивідуальних рішень, зростання та легітимності, зокрема це стосується наступного: спільна творчість робить акцент на створенні цінності як на головному намірі та результаті співпраці; спільна творчість передбачає більш активні стосунки між акторами та конструктивний обмін різними типами знань, навичок, ідей та ресурсів на всіх рівнях публічного управління. Існує також думка дослідників, що «спільне управління» та «спільне врядування» є підконцепціями концепції «спільного виробництва».

Спільне виробництво визнається як саме виробництво послуг організаціями третього сектору у співпраці з державними органами. Основними секторами політики щодо практик спільної творчості/спільного виробництва є освіта та охорона здоров'я. З іншого боку, спільне виробництво розглядають як потенційний метод подолання суспільних проблем – екологічних, охорони здоров'я (старіння), соціальних.

Втім, важливим є твердження про існування різного досвіду застосування спільних інновацій у різних адміністративних традиціях в різних країнах, де громадяни можуть мати різний рівень мотивування до спільної творчості. Спільна творчість більш активно застосовуються при вирішенні соціальних та освітніх проблем, аніж розв'язання завдань сфери економічної політики та податкових послуг. Саме тому здатність публічного сектору до інновацій все більше розглядається як критичний елемент.

Окремим сегментом досліджень є визначення продуктивності публічних інновацій в масштабі всієї економіки держави. Інновації в публічному секторі мають потенціал безпосереднього внеску в економічне зростання та процвітання країни за рахунок зниження вартості надання державних послуг та підвищення їх якості та асортименту, а також опосередковано через підвищення продуктивності приватного сектора за рахунок розширення і вдосконалення державної інфраструктури та співпраці з приватним сектором.

На сучасному етапі традиційну ієрархічну концепцію розвитку інновацій змінюють спільні інновації, які характеризуються мережею, сприяння творчості та об'єднання ресурсів. Важливими принципами ефективною спільною інновації стають міжорганізаційна довіра, обмін знаннями, неформальне лідерство, забезпечення необхідних ресурсів та умов для експериментування. Застосування спільних інновацій вимагає адаптації до мінливих позицій влади та трансформації традиційних ролей працівників державного сектору.

Список використаної літератури

1. Agger A., Lund D. H. Collaborative Innovation in the Public Sector – New Perspectives on the Role of Citizens? URL: <https://ojs.ub.gu.se/index.php/sjpa/article/view/3398>
2. Bommert B. Collaborative innovation in the public sector. URL: <https://journals.sfu.ca/ipmr/index.php/ipmr/article/view/73/73>
3. Innovation in Public Administration. URL: <https://cutt.ly/uKHpops>
4. Jukić T., Pevein P., Benčina J., Dečman M. and Vrbek S. Collaborative Innovation in Public Administration: Theoretical Background and Research Trends of Co-Production and Co-Creation. URL: <https://cutt.ly/GKHdros>
5. Livingstone R. V. Overlooking the front line: Impacts of front-line worker inclusion on implementation and outcomes of collaborative innovation. URL: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/padm.12838>
6. Torfing J. Collaborative innovation in the public sector: the argument. URL:

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/14719037.2018.1430248?journalCode=rpxm20>

7. United Nations Economic Commission for Europe Innovation in the Public Sector. United Nations. New York and Geneva. URL: https://unece.org/DAM/ceci/publications/Innovation_in_the_Public_Sector/Public_Sector_Innovation_for_web.pdf

Лілія КОВАЛЕНКО

аспірантка кафедри місцевого самоврядування та розвитку територій, Навчально-науковий інституту публічної служби та управління ДУ «Одеська Політехніка»

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ІННОВАЦІЙ У СФЕРІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ В КРАЇНАХ ЄС: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Тези підготовлено в межах наукової теми «Сучасні інновації в системі публічного управління в умовах глобалізаційних ризиків та кризових явищ» і стосуються аналізу сучасного розуміння інновацій в сфері надання соціальних послуг. З огляду на зростання соціальної та економічної нерівності в умовах ризиків та криз, надання соціальних послуг характеризується як універсальне явище, що не залежить від соціального чи економічного статусу одержувачів.

Аналіз наукових вітчизняних та зарубіжних джерел свідчить про відсутність єдиного розуміння запровадження інновацій в сфері надання соціальних послуг. В країнах ЄС, переважній більшості, наукові пошуки здійснюються в рамках інтерактивної моделі інновацій державних послуг або моделі співпраці, в якій громадяни займають центральне місце в процесі інновацій [1–6]. Узгодження інтересів учасників, в рамках даної моделі, відбувається на основі врахування різноманітних форм інновацій, в тому числі інновацій в умовах цифровізації.

Основними концепціями в країнах ЄС, які відповідають цьому напряму є концепції партнерства. В основі теоретичного дослідження покладено дві концепції – це теорія публічного управління та теорія соціальної інновації в контексті соціальної політики та добробуту. В зарубіжній науці досліджується широка і глобальна проблематика в межах концепції «моделі інновації»: зарубіжні моделі надання соціальних послуг: механізми контролю при наданні соціальних послуг, що розроблені за сприянням Світового банку в рамках проекту «Модернізація системи соціальної підтримки населення»; вивчення та адаптація інноваційних підходів та сучасних інформаційних технологій, які унеможливають порушення законодавства у сфері надання соціальних послуг.

В контексті цих теорій в українській науці досліджуються: правове регулювання сфери соціальних послуг та соціального захисту населення; організація системи надання соціальних послуг територіальних громад в умовах воєнного стану; оптимізація процесів надання соціальних послуг в умовах кризи та управлінських ризиків; організація роботи соціальних сервісних служб в умовах воєнного стану. Інновації в сфері надання соціальних послуг (в умовах воєнного стану) стосуються: визначення правового регулювання сфери надання соціальних послуг в умовах воєнного стану; розвитку якісних соціальних сервісів за принципом їх максимальної доступності для отримувачів.

В зарубіжних дослідженнях акценти робляться на концептуальних засадах впровадження системи надання якісних соціальних послуг як комплексу наукових, організаційних та технологічних заходів. В цих межах інновації стосуються: сервісності соціальної інфраструктури територіальних громад; наголошується на вивченні антикризових принципів управління в соціальній сфері; акценти робляться на інноваційних підходах до організації надання соціальних послуг; на колективній управлінській інновації, яка передбачає залучення органів публічної влади та громадських організацій до вирішення проблем у соціальній сфері за допомогою наукових та технічних засобів на засадах партнерства.